

DEBRECZEN.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A debreczen-vidéki függetlenségi párt közlönye.

Megjelen hetenkint ötözsör: hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Pro memoria.

— május 22.

Folyó hó 17-ikén a táviró ország- szerze a következő gyászhirot röpitette: Debreczen városa III-ik választókerületének országgyűlési képviselője Molnár György, a kormánypart tagja meghalt.

Ha valaki kötelezve érzelhet magát az elhunyt ravatala fölött való elmékedésekre tisztelői közül, tegye, rója le a tisztelet adóját az iránt, ki elköltöztött oda, honnan visszatérés nincs, ki lerátá a föld rabbiincseit, s megjelen az Ur színe előtt számot adandó emberi safar- kodásáról.

A rokonnak a jóbarátnak az elv- tárnak kötelessége a kegyelet adóját leró- ni; az ellenfélnek, a másik politikai táborban küzdőnek kétszeres kötelessége ugyanez.

Soha Molnár György ural nem be- széltem életemben. Embéri szólás szerint szólván nem vétettünk egymásnak. S mégis a függetlenségi párt s jobban mondva hazánk függetlenségének érdekében, gyakran felkellett ellene szólanom, mert ha az embert, talán közelebbiről is- merve, személyes tulajdonairt becsülhet- tem volna, politikai törekvéseit nem oszt- ván maga ezen elvi ellenkezés szükség- képen kezembe adte ellene a fegyvert, szembe állított vele a sajtó, a politika terén.

Most, ime ő elköltöztött. A meghalt leszámolt a földi élettel, hadd mondják én mint elvi ellenfele istenhözadót ár- nyának, hadd tegyen koporsójára az em- gesztelődés koszoruját, hadd áldozzam azon tisztelettel emlékezésének, melyet a lovagiaság megkövetel, az emberszeretet sürget, a tiszta meggyőződés feltételez.

Hiszén ott a boldogabb hazában minden ki léssen egyenlítő. Az üdvö- zültek magas sphaerákban lengenek, oda nem hat a mi parányi emberi csataza- junk. Ott megbocsátanak az itt lent el- követett tévedések, egyenlők leszünk mindannyian azon isten előtt, kinek mindnyájan gyermekei vagyunk.

Legyen tehát béke az elköltözöttel, kívánjunk neki csöndes álmot az Ur ölén, s majdan boldog feltámadást szent hi- tünk értelmében!

Elszakadt a kapocs, amely össze- kötö a választókat képviselőjükkkel. Az elhatározás joga visszaszállt örö- kül azon választóközönségre, mely deb- reczeni és magyar, melynek szíve min- dig a hazáért dobog, melynek esze a nemzet haladását, boldogulását kívánja, munkálja.

Amde hogy a nemzet boldogulha- son, szabad mozgásra van szüksége, nem rabbiincsekre, melyek megszibbasztják az erőt s megtörik a szellem szárnyait. A szabad mozgásnak lényeges és elengedhetetlen feltétele a nemzet önren- delkezési joga: a függetlenség.

Jelenleg Debreczenben két választó- kerületi érdek polgársága képviselheti ma- gát az ország törvényhozásában, a füg- getlenségi párt elveinek alapján.

A III-ik választó-kerület most vis- szanyerve rendelkezési jogát, hisszük,

A "DEBRECZEN" TÁRCZÁJA.

Egy rendőr emlékirata.

Regény, Dumas Sándortól. Fordította: K. L. V. Ipariavagok. (31. folytatás.) — Nekünk barátokkal van dolgunk, Sámuel ur — két barátunkkal, kik az ületben részeseik. Engedje meg ön, hogy egy pohár borral megkínáljam, és az ön egészségre ki- igyam! Látom, hogy ön angol zsidó.

hogy csatlakozik a testvér kerületekhez, s ha képviselőt választ, azt sem a kor- mánypart, sem a habarék, sem a pár- tonkivüliek táborába nem küldendi, ha- nem oda a hova kell: a függetlenségi párt tagjai közé.

Debreczen a mult nagy törekvései- hez szent emlékek fűtik. Az 1849-diki függetlenségi harc folyamában, a nem- zet függetlenségét éppen Debreczenben proklamálták. Akkor a kard élére s az ágyu szavára kellett hivatkozni a ma- gyarokat, életet kellett áldozni függet- lenségért.

Ma a függetlenségi küzdelmek bé- késen folynak, kardunk a törvénykönyv, melyre hivatkozunk.

Nem kell hallgatni azokra, a kik azt mondják, — hogy mi forradalmat aka- runk.

Forradalmat akarni nem lehet. Az vagy elkövetkezik, s akkor a bátrak he- lyén találja, vagy elmarad s akkor nincs olyan párt, mely azt megcsinálhassa, ha hiányoznak feltételei.

Forradalmi párt jelenleg hazánkban nem létezik, a mi pártjánk mind parla- menti pártok s a függetlenségi párt a legtörvényesebb.

Ezen legtörvényesebb párt az, melyet a választóknak támogatniok kell; a függetlenségi párt az, melynek zászlóját Debreczen III-ik választó-kerületében dia- dalmasan kell majd lobogtatni.

Ne feledjük, hogy Debreczen a füg- getlenség megszentelt talaja: s ezen talaj nem teremhet szolgátságot, csak szabadsá- got, nem teremhet a nagyuri kegytől való függést, csak függetlenséget.

A holtak boldogan alusszák álmi- kat, föld zaja nem veri fel őket: ők a multé, de a nemzet küzdelme a jelené és jövőé.

A jelent és jövőt biztosítani, a füg- getlen magyar hazát törvényes alapokon és eszközökkel, fiaink és unokáink szá- mára biztosítani az kötelesség!

Éljen a függetlenség! Éljen Kossuth Lajos!

Kun Pál.

— Helyi érdekű vasutak. A kép- szelőhás tegnap részleteiben is letergyalta a helyi vasutakról szóló törvényjavaslato. — A képviselőház legközelebbi ülése hétfőn lesz.

Mit akar Anglia?

Angolországban fontos dolgok törtétek pár nap óta. Elhangzott a trómbeszdés, s azt követő választásfelirati vita. E vitában részvet- kes az állam férfinak is. Granville hosszu beszédet tartott, a külügyi kérdéseket taplal- ván. Granville nem tagadja, hogy vannak nagy fontosságu kérdések, melynek megoldása a hatalmak együttes akoióját, ezilárdosít és nagy mérséklet igényelnek. A kormány Göse- henek Konstantinápolyba küldetése által a ber- lini szerződés nem teljesített határozatainak ke- resztelvitelét akarja elérni, mi eddig Layard közbevetése által nem volt elérhető.

Különös fontossággal bír a görög és mon- tenegri határkérdés elintézése, az Orményor- szágbán behozandó reformok foganatba vétele és szervezési szabályzat kidolgozása a török tartományok számára. Ilyen szabályzat már ter- vezve is van; annak elfogadása sok jó intéz- ményt fog teremteni; az autonómiait érvényre

Mutasson ön nekem legalább egy kis össze- geckét; valamit csak kell látanom.

— Ha meg fogunk egyezni — mondá Sámuel — akkor egy fél óra elegendő, hogy a pénz az önk rendelkezésére bocsát- tassék; önk könnyen elgondolhatja, egy szá- kot 3... 4 ezer guinéval telre, csak nem hordozhatok zsebemben, kívált ha...

— Kivált ha azon ember bizonyos társa- ságokba megy, ugy-e Sámuel ur? — tevő hozzá Levasseur az ő megszokott szemtelensé- gével. Igen, meg kell vallanom, hogy az ön elővigyázatát egészen megfoghatónak tartom. De a dologhoz... Mondja meg ösintén, minő feltételek alatt kész ön az értékpapiro- kat beváltani?

— Megmondom önöknek, ha az értékpa- pirokat láttam. Levasseur falálott, és felelet nélkül elhagyta a szobát.

Tíz perox múlva vissajött és megolvasta a Bellebon pénztáraként ellopott bankja- gyeket és váltókat, lassan az asztalon. Jackson felállott, lehajlott az asztala, megsemmítelte a papirokat, s az egész összeget bejegyezte tárczájába.

— Ha hasonlóan felállottam és egész ügyel- memmel, hogy a kandalló mellett függő képre lát- szott irányozva lenni.

kell emelni és a megadótatni jogot szabá- lyozni, a mi jörben a török tartományoknak nagy hasznót és Európának nagy előnyt fog nyújtani.

Görögország határát illetőleg eddig még semmi végleges intézkedés nem történt s ezen kérdés megoldását eddigelőleg folyvást kerültek. Készségkivált nagy differenciák léte- nek a hatalmak között az indítvá- nyozott határodra és az eljárás módjára vonatkozólag. Montenegrót illetőleg a területi áta- dást az albán felkelés követe s bármint ut- nitásokat is küldött a porta, az bizonyos, hogy helyi hatóságok okostak a bonodalmaikt. Sem a berlini szerződés, sem a Cyprus szigetot végett kötött egyezmény alapján nem történt intéz- kedés.

A berlini szerződés foganatba vételének biztosítására, azó, a hatalmak erőyes közös fellépését látja szükségesnek s e célból körítort intézést a hatalmakhoz, melyben azt ja- vasolta, hogy azonos jegyzéket intéssenek a portához. Milyent es megtörténik az iratok előterjesztését fogják eszközölni. A hatalmak szívesen s felbátorító hangon válaszoltak s Granville lord azt hízi, hogy szemben az eu- rópai nyomással, a porta ellenállása bizonyára gyöngébb lesz. Gladstone is beszéli, s hang- nyozta, hogy Anglia nem akarja Törökország határát szűkebbre szorítani.

Dér és fagy.

Tegnap éjjel s hajnalban az ország több vidéken rászent dér, rászent fagy volt, mely sok helyett érzékeny károkat okozott. Miskolcraól távozik tegnapról, hogy ott erős dér volt a nagy károkat okozott a ve- teményekben.

Hontemegye németi járásában a burgonya és kenti ültvényeket lefórtáza, a szőlőnek pedig sokat ártott a dér, a tavasi és őszi ve- tésekben azonban kárt nem okozott. Ujfaiban (Houtan.) a konyhakerti veteményeket majdan teljesen tökröztette a dér, a szőlő- nek, tengerinek és burgonyának is sokat ártott. Nográdszégben Balassa-Gyarmat kör- nyékén is nagyon megrongálta a dér a hűve- nyi veteményeket, a szőlőt, burgonyát és ku- rikókat.

Esztergommegyében Párkány környékén a völgyek burgonyái teljesen, a partosabb hely- ken nagyrésben elfagytak az erős dér folytán, a szőlőknek nagyrésze hasonlóképen; a rozsoiban is nagy kárt okozott a dér.

Komárommegye Csuz helységében és kör- nyékén reggelt 3-4 óra közt, —2 fok hideg volt; a laposabb helyeken teljesen elfagyott a burgonya. — Vácron is erős dér volt, a mely azonban eddig csak a gyümölcsösökben és szőlőkben okozott többé-kevésbé jelenté keny kárt.

Erős dér érte még eddig Zombort, hol az őszi vetésekben tett kisebb kárt. Cseglednél, hol a gyümölcsfákat minden virágaitól meg- fosztotta és Nagy-Kanisán, hol csak a gyü- mölcsfákat bántotta érzékenyebb kár nélkül.

Az időjárás Európában.

Kapcsolatban megemlítjük, hogy az idő- járás Európászerte rendkívül abnormis. A középtenger fölötti állandón igen ala- bonny légneműs Angliában és Franciaország- ban magas légsulymérei állás mellett már 8 nap óta tartós északi légáramlatot okoz, mely hideg légrétegeket hoz Közép-Európa fölé. Már is csökkenet mindentől a hőmérsék, — és tegnap óta nemcsak a Sz.-Pétervárból, hanem Németország több helységéből is reggeltől 1-5 foknyi hőmérséklet mellett havazás je- lennek; Bajjországbán, Tirolban és Felső- Stájerországban zord északnyugati szél mel- lett tegnapelőtt erősen havazott. Az adriai tenger heres észak-nyugati bora dühög és Triestben is záporosó mellett a hőmérséklet +7 fokra szállt alá, Dalmácia déli részén Hercegovinában nagy zivatrok és nagy jég- esők voltak.

A pillanat döntő volt, mert a köztem és Jackson között meghitörözött jel, sem megvál- toztatható, sem elhalasztható nem volt.

Dubarle távozott az asztaltól; nyug- telan gyanakodó tekintete, a vélt zsidóra volt szegezte. Lebreton Sándor, fejt mindkét kezére támasztotta; ő egészen elaléltunk lát- szott lenni, mintha a körületek törtétekhez legkisebb részvétele se volna.

Midőn az értékpapirokat magyolvastattak és gondosan megbírástattak, egy oldalpillantást vetett réam Jackson, s egyszerűsámm körül nézte magát a szobában. Ezen pillantás érte- szített engemet, hogy a döntő peronen elre- kezett s egyszerűsámm felhírás is volt az arra, hogy résen legyek.

Elővettem most a bankjegyeket és igen jól hallható hangon olvassa: Egy, kettő, három, négy... öt!

Ez: öt volt a jel. Alig mondotta ki Jackson az szót, rárohant a mellette álló Lebretonra, ugyanakkor én is betaszámim lábomat Dubarle térdéi közé s földretör- tittemm őt.

Fejével egy kis márvány-asztalra esett s esen esen által annyira magánküri lett, hogy mintegy élettelenül maradt fekre. Csak egy tekintetet kellett reá vetnem, hogy meggyő- ződjék, miszerint képielen volt ellentállani

Külföldi szemle.

Debreczen, május 22.

Berlini congressus. Gladstone a hatal- makhoz intézett második köriratában azt ja- vasolja, hogy a görög k érd és megoldása a céljából Berlinben nemzetközi bizottság álljssá össze.

Lázongás volt e hó 14-én este Tra- wnikban. A törökök nagy számmal érkeztek a vámsorompóhoz és vonakodtak megfízetni a szokásos vámot. A bérlő ekkor leeresztetete a sorompót. A törökök vezérei erőssakkal átkar- tak menni a sorompón, a vámszedő kiáltozá- sára megjelent a rendőrség és katonaság, és beavatkoztak. A törökök ellenállottak, ekkor a katonaság lött. A katonák közül három meg- sebesült és egy meghalt. A törökök 15 halot- tot és 16 súlyosan sebesültet veszítettek.

A jegyzéket egymástan küldözik a porta nyakára a nagyhatalmak. Egyik ezt ja- vasolja, a másik azt. Perste egyik sem kielé- gített. Most már különben aligha abban nem hagyják a jegyzékkrálta, mer: a berlini cong- ressus terve ismét felmerült, s ugy látnik meg is valósul. Akkor pedig nem jegyzékvál- tás segít a dolgon, hanem az — ágyu.

A fővárosból.

A Széchenyi-szobor leleplezése hol- nap délelő fog végbemenni. Az ünnepély nagy- szerűnek ígérkezik.

Gyász-isteniztetést. A krisztian-vá- rasi plébánia-templomban tegnap reggel a Bu- dávár 1849. máj. 21-ikén történt bevétele alkalmával eszt: honvédek lelkiüdvéért fényes gyász-isteniztetést tartatott.

A nemzeti kaszinó utcai ablakából egy üveges inas, ki ott az ablakok javítgatá- sával foglalkozott, saját vigyázatlanságából le- szulhat s ép egy arra menő éltes asszonyságra esett, ki éleveséggényen megseült; ellenben a fának az ijedségen tul jóformán semmi baja sem esett.

A költőláncos botlása. H-jmeresztő eset történt tegnapelőt a régi lövő keth helyi- ségében. Egy költőtanos produceri körben a 30 láb magasságnira kifeszített kötélről alá- szulhat. Először azt hitták, hogy meghalt; ké- sőbb azonban megához tért a kórházban. Az orvosok azt hízik, nem ha meg; az örülés be- körtetkezése azonban valószínű, mivel nagymé- rű agyrázkódást szenvedett.

Basázkodás.

Debreczen, május 22.

A jövedelmi adó tárgyalások az adózó közönség s a kir. kincstár között most vannak folytatásban. Az adózó közönség érdekeinek megórása szempontjából a bizottságra a város részéről is vannak kinevezve tagok, fájdalom azonban, mint a városszerte hallható panaszok- ból tapasztalni lehet, ezen bizottsági tagok legkevésbé sem védelemzik meg az adófizető polgárokat a bizottságnak méltánytalan, nem ritka esetben durva bánásmódja ellen.

A jövedelmi adó tárgyalásra felidézük az adó fizető polgárokat a törvény értelmében; kétégekivil azért, hogy ha és a mennyiben ta- lán téves alapon a kivetett adó túlmagas, az illetők a törvénytiszta módon az ellen óvást emeljenek.

Ezen intézkedés azonban csak teoria, mert a gyakorlat — legalább a helybeli adó- tárgyalási bizottság eljárásából ítélve — egé- szen más bizonyít; bizonyítja azt, hogy a tisz- telő bizottság, különösen pedig ennek elnöke, nemcsak hogy figyelembe nem veszi az illető meghívott adófizetők felszólalását, hanem még a minden fináncz vérbé beoltott dőllyfel és gőggel azon vakmerőségre is engedi magát ra- gadtatni, hogy a méltánytalanul megroít föl- szólalókat lezárta s a sáall fenyegeti.

Az elmondottakat igazolja a következő eset: — Rosenberg Albert helybeli szállító, ma

többé Ott hagytam őt tehát fekre a padza- ton és Levasseur rohamtam, mielőtt ideje lett volna magát védelmezni. Balkezem- mel a torkát szorítottam össze, a jobbal pedig pisztolyomat szegettem homlokára.

Lebreton nem állott ellent. "Hurrá, Hurrá" — kiáltá Jackson, és őrvendörve tartotta fel a drága értékpapiro- kat, "Hurrá" — mi győstünk. A siker tetsze- rnyalja neményánkat.

A zsebkönyv vásra vetettek, mielőtt ijjed- ségükből magukhoz tértek, Levasseurral kezdetttem el, s minután védtelenné tetteket, öss- kezelttem a még miudig ájult Dubarle ke- zeit.

Alig tért vissza Levasseur emlékezete, vonitni kezdett, miat egy örült; asztalhoz, szé- kékhöz verte fejét. Betörté volna koponyáját, ha Jackson nekem nem segített volna, őt meg- fékezni.

Lebreton ondeszen viselte magát; D ubarle alig adott éltjét magáról.

Minután a váltókat és bankjegyeket gon- dosan egy tárcsába tettük; hajítottuk a három iparlovagot magunk előtt, és elhagytuk a há- zat, a nélkül, hogy valakivel találkoztunk volna. Levasseur asszony nem volt oda ha- zá, de es nem is tett semmit, mert ugy sem volt szándékom őt elfogni.

Hirdetési díj.

Öt órában postáért 6 kr. Nagyobb terjedelmű, mint a múlté, több ismételt hirdetésekért, azu szerinti a legolcsóbb árért. Helyiség: minden hetilapért külön 30 kr. Nyititár-én megjelenő közlemény minden petit sora 15 kr. Név- vagy bércmenteltett hirdíté- sékért nem vértetnek költségek. — Ugyesitón késírátok nem adnak vissza.

Mit tessz erre a bizottság elnöke? Az ő reá egyáltalában nem ruhóztó hatalmat figye- lizve, eszent, s sans gene parancsot ad a be- jövő hajdukn, hogy Rosenberg Albertet a te- remből kísérje ki, a mit s hajdu nemcsak, hogy megtett, hanem büszkalmán még le is akarta zárti; mi hogy meg nem történt, csak érde- lyes kifakadásnak közönytelt Rosenberg.

Hát mi ez? Munkaországban vagyunk, hol a jog és igazság csak képzeltel?

Hát mit mondjunk a személyes sza- badság ilyetén megsértésére, — hanem — ha azt, hogy igazságszolgáltatásunk gyarlóságának eklatáns példát nyújtja jelen eset, midőn egy ember (épen olyan mint a többi halandó lé- nyek s nem is bíró) büntetlenül ily brutális merészkedik elkövetni a törvény korlátain be- lül.

Hol vannak itt megóra az adózó és pa- dig sokszorosan adózó polgárok érdekei; sőt hol van itt megóra ezek személyes szabadsága egyes képzelt nagyságok túlkapása, asásko- dása ellenében?!

ÜJONSÁGOK.

* Közgyűlés. A debreczeni ref. egyhát ta- nács holnap d. e. 10 órákor közgyűlést tart. Tárgy: Újabb szavazás az egyházmegyei se- gédgondnokra, s egyéb fölvető ügyek.

* A Debreczen nánási vasút nyomjelési munkálatai már rövid idő múlva belesse. fa- jezve. E munkálatok szerint a vasut, Debre- czenben a méntelep mögött jöve, a havan- ut- czaik kapun kívüli téren egy egyszerű kis állo- mással látatának el s Széchenyi, posta és Vágva kerteiken át vezetne a tiszvárdéki vasut itteni állomásaiba.

* Dér volt tegnap hajnalban városunk- ban, azonban — mint halljuk — rem okozott érzékenyebb kárt.

* Személyi hír. A magyarországi kegyes- tanitórönt tartomány-főnöke főtiszt. Kalmár Endre ur, titkárával, csütörtök óta Debre- czenben van, hogy a rom. kath. gymnasium szellemi s anyagi ügyeiről személyesen tuda- mást vegyen s így a r. kath. gymnasium óhaj- tott felvirágoztatására a szükséges intézkedé- seket megtehesse.

* Közföldnyilváníítás. Mindazon tisztelt úsmérnök, rokonnak és barátaink, külföldben pedig városunk mélyen tisztelt tisztelői, akik folyó hó 19-én délelőtt, boldogult jó férjem- nek Dobray József neket végutáni-étség- telén az igen kellemes idő tájárta is oly tekintélyes számmal megjeleni a es által a mi fájdalomunk iránti részvételtől nyilvánítan szí- vesek volnának, fogadják legközelebb hálás kö- szönetünk nyilváníását. Öszvegy Dobray Jó- zsefné és családja.

* A Széchenyi szobornak holnap vasár- nap a fővárosban végbemenendő leleplezési ün- nepélyére Hajdumegye s Debreczen város kül- döttei tegnap délelőn utaztak fel Badapesztre.

* Választók figyelembe. Az 1876-dik évi XVIII. t. cikk 1. §-a értelmében, az or- szágyűlési képviselőválasztásoknak a jövő 1881- dik évre szóló összeírásra a kör-ponti választó- mány által az összeíró küldöttségek a város mind három választókerületégek megalaki- tatván: az összeíró küldöttségek elnökei részé- ről az 1874-dik évi XXXIII. t. cikk 32-dik §-sa nyomán ezennek közhírre tétetik, hogy a választók nérvégtekének, — a rendelkezés által álló hivatalos adatok alapján leendő — hivatalbóli kijelentés a városnáz nagy termé- ben, folyó évi Junius hó, 1, 2, 3, 4 és 5-dik

Este 9 órákor már a Newgateben voltak a tolvajok, lakat és tolvánzó mögött.

Minután őket a tömlőcsatárónak átálad- tam, a fátal bankárhoz siettem. Bellebon örö- me oly nagy volt, milyen nagy volt előbb fáj- dalma, és én oly ósintt részvételt voltam szerencsés, mint előbb szerencsétlenégre iránt.

Már jelenlétemben írt mennyasszonyának, hogy legdrágább kirányságnak mi sem áll többé ut- jában és hogy szerencsésüket nekem köszö- netik.

Midőn őt elhagyám, talán rögtön irt le- velezőben is.

Rövid per után, a folyok 10 évi elhur- coltatásra ítéltétek. De mielőtt Levasseur a törvényeséket termét elhagyta, hozzám fordult e szókál:

Tíz évet csakhamar elnyeltem. Ha vis- szatértek, gazdag szálalékkal fizetem vissza sa adósságot, ne legyen ön tolvárnak, ha kissé sokáig is kell várakoznia, az elhalasztott dolo- gem marad el.

Szokva voltam az ily fenyegetésekhez; dühös tekintetét, és pimassz szavait udvarias meghajással viszonoztam e bucsu szókál: „A viszonlatásig.”

(Vége)

